

Marie. En pige fra Assens

Hos Karen Larsen og Rasmus Petersen tæller familien 6 drenge. Nu er Karen igen i omstændigheder. Vil det syvende barn blive det længe ventede pigebarn? Ja, den 17. april 1893 fødes lille Marie. Åh, sikke en glæde. En pige. Endelig kom hun. Marie bliver døbt i Vor Frue Kirke den 22. maj, 1893.

De 6 stolte brødre forkæler deres lillesøster med legetøj, som de selv fabrikkerer. Dukke og dukkeseng skal deres søster Marie ikke mangle.

Damgade. Vor Frue Kirke. Stenders forlag

Provstigade med dyre villaer og legende børn. WKF. usendt

Stenders forlag. Hotel Phoenix og Rådhus til venstre. Bag Rådhuset et telefontårn. Sendt 28.07.1908

Fotografi v. Anna Larsen af skitse, tegnet af Niels Frederik Niss. Far til Thorvald Niss

Sådan så Assens ud, da Maries forældre fødtes i 1855 og 1853. Smukke huse, i hvert fald ud mod gaden. Ro og orden. Begrænset hestevognstrafik og gaslygtepæle. Men i de næste 30-50 år er der en voldsom udvikling i gang. Industrialiseringen på Vestfyn sættes i gang af flere driftige foregangsmænd, bl.a. købmand Plum, sagfører Fr. Maaløe og apoteker J. Jr. Strøbyberg.

Familien Petersen boede først i Nygade 5. Murermester Rasmus var selv med til at bygge flere huse i gaden. Senere byggede han Ny Adelgade 6a på en af Provstgårdens udstykninger. Herfra drev han murer og snedkerforretning.

Nygade. Stenders Forlag, sendt 22.02.09

Som nævnt er en stor industriel udvikling i gang. I 1880'erne blev Sukkerfabrikken bygget. Jernbanen blev etableret i 1886 og forøget med de såkaldte roebaner. Bryggeriet VestFyen etableres i 1885. Og det eksisterer endnu!

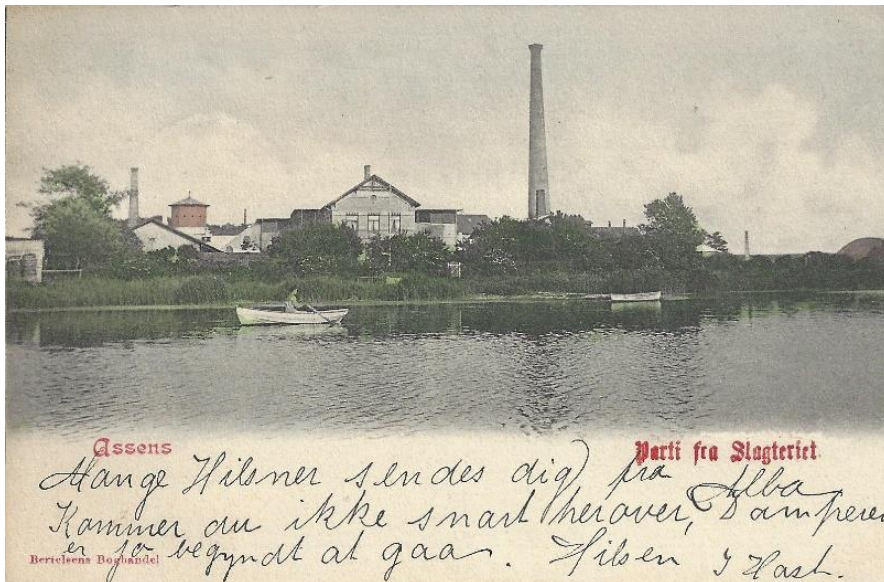
Hilsen fra Assens med glimt af byens stoltheder. Søjelstenen Willemoes er dog ikke liggende! Sendt 7.3.1912

To af byens fotografer Carl Burcharth (i Assens 1903-18) og hans efterfølger: Anna Nielsen, Torvegade 10. (i Assens 1918-61) har skildret livet dengang, bl.a. gennem fotokort.

Fotokort af bryggeriarbejdere. Drengen med strikhue er muligvis en af Mariæ brødre. Fotograf Carl Burcharth

Byen vokser

Parti fra Slagteriet. Bertelsens Boghandel. Sendt 12.04.1904

Assens station, posthus og byens søhelt Willemoes. Stenders Forlag. Sendt 1908

Damgade med skorstene i baggrunden. R. Hertels Forlag. Sendt 4.11.1912

Amtsudstillingen 1906

Ligesom andre byer, fik Assens en udstillingsbygning, hvor de fremmeste håndværk blev udstillet og nogle fik præmier. Sølvpræmie var der bl.a. til ansatte v. sølvsmed og fabrikant Ernst, Østergade. Også fotograf Carl Burcharth fik en pris. Der var sandelig også 30 kr. til snedker Rasmus Petersen, Maries far.

Som man ved den dag i dag, er udstilling med opsætning, nedtagning, forplejning og oprydning noget besværligt. Kortet til lille Anna er adresseret direkte til udstillingspladsen, hvor den små Anna må stå i kiosk den ganske dag: Derfor er tekstsiden af kortet værd at læse! Afsender er en humoristisk kavalier.

5

"Lille Anna. Min inderligste Kondolance i Anledning af at De skal tilbringe Deres Søndag i Fugleburet, men jeg skal nok komme hen at se til Dem. Masser af hilsner". Sendt 1906

At tjene til livets ophold

At tjene til livets ophold var essentielt, men ikke alle formåede det. En af dem, der levede på Fattiggården i Ramsherreder 24 var Abelone Grøn. Hun var kendt i bybilledet, fotograferet i atelier og udgivet på postkort.

Det opstillede foto blev også anvendt i en fotocollage med "Tossede Claus" fra Ebberup. Til skræk og advarsel ?

Fattiggårdens eksistens blev debatteret i Assens Byraad.

Det blev drevet af en bestyrer fra Arbejde Adler, en folkekirkelig, social forening, hvis formål var at støtte mennesker i en vanskelig livssituation.

Abelone. Hertels Forlag. Sendt 21.01.1911

Fotokort, sendt den 30.12.1912. Jorden til afgrøder og hønsehold når tæt op til huset.

Fotokort af vaskeri, adresse i Assens ukendt

Petersen - en håndværkerslægt.

Maries 6 brødre kommer alle i lære som håndværkere, bl.a. skomager, maler og snedker. "At nyde fattighjælp" ville ingen af dem, de var opdragede til at tage fat. Også i hårde tider.

Foto af murer & snedkermester Rasmus Petersen, Maries far, yderst til højre. Ved siden af ham, sønnen Fredrik Vilhelm Petersen, som fulgte i faderens fodspor i samme hus, Ny Adelgade 6 a. Fotograf Anna Nielsen, 1920.

Foto af Maries bror, Jørgen. På malearbejde med publikum.

Marie blev syerske

Marie var ung 17-årig i 1910. Marie blev dygtig med nål og tråd og arbejdede som syerske. Hun havde dels systue i hjemmet og arbejdede også som direktrice hos Ellekjær i Østergade. Med faget fulgte en livslang passion for dametøj og mode, som jo har det med at gå igen. Således kan man som ældre opleve de samme snit og farver i flere epoker. Marie sørgede altid for selv at være særdeles velklædt.

Fotokort. Marie f. Petersen. Haver i Ny Adelgade 6a.

Fotokort. Huset Ny Adelgade 6a. Rie i døren

Fotokort. Assens Skovpavillon. Opført i 1885 af entreprenør Monberg. Sendt 15.6.1910

Ungdommen mødtes, måske til en spadseretur i Skov anlægget og til en kop kaffe i pavillonen. Maries ældre brødre var, med deres mere udadvendte liv, blevet gift en efter en, men der var endnu ingen tilkommende til Marie, kaldet Rie.

Det bedre borgerskab promenerer på byens strøg, endnu fri for transportmidler. Sendt 5.2.1912.

Fotokort fra Sangstævne med Centralarbejdersangforening fra flere fynske byer., ca. 1922. Usendt.

På 10 år blev damemoden ændret gevaldigt fra lange gevandter til 1920 er'nes klokkehatte og til løse, kortere kjoler.

Afholdsbevægelsen

International Order of Good Templars havde til huse i Ladegaardsgade 56. Her blev afholdt mindre møder, mens Storlogemøder med rejsende fra andre byer, gerne blev afholdt på hotel Phoenix.

Ladegaardsgade. Sendt 1908. Stenders forlag.

I 14 års-alderen blev Rie og hendes søskende meldt ind i afholdsbevægelsen. Rie var meget aktiv i NIOGT. Hun deltog i flere stormøder og traf herigennem Marius Hansen fra Odense. Han var enkemand med 4 livlige, voksne døtre.

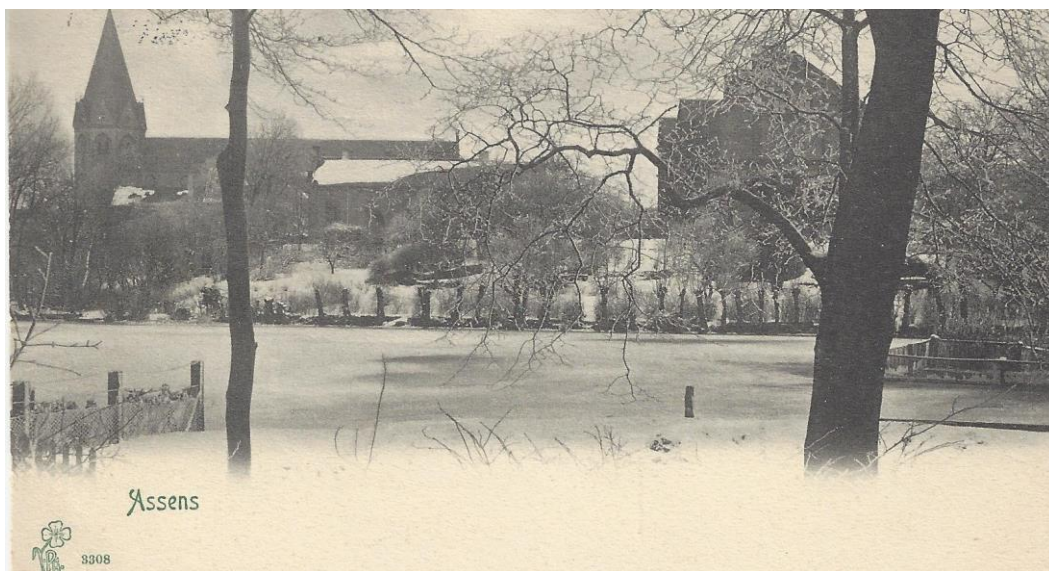
Storlogemøde i Assens Skov anlæg, 1932. Marie ses stående nr.4 fra venstre. Fotograf Anna Nielsen.

Rie og Marius, kaldet Hansen, blev borgerligt gift i 1934. Rie var da 40 år gammel og Hansen 56 år gammel. De levede fortsat et liv i Ny Adelgade, dør om dør med 3 af Ries brødre: Albert, Vilhelm og Jørgen. Når arbejdet tillod lidt frihed, samledes familien i de små stuer i festligt lag. Om sommeren var det i kolonihaven.

Rie fik ikke selv børn. Men hun var et samlende midtpunkt. Hun var god at tale fortroligt med og havde sine meningers mod. Hun talte og skrev blændende godt bl.a. lejlighedssange. Hun elskede også at synge, bl.a. gamle skillingsviser, som hun selvfølgelig kunne udenad. Og ikke mindst, - hun havde en telefon, som flere nabofamilier benyttede sig af. Telefonen var også nødvendig til aftaler med sykkunderne og den var et nyt og spændende kommunikationsmiddel.

Rie og Hansen havde også grammofon. De toner, der som oftest lød, var fra Bror Kalles kapel eller sange fra film f.eks. Peter Malberg med "Du er min øjsten". - Efter 2. verdenskrig var der stor interesse for at komme ud at se og opleve. Rie rejste bl.a. til København med sine søskende. En af brødrene, Peter, var bosat der. Man tog tog og rutebil, senere lejede man de populære Lillebiler.

Men alt i alt var Marie bedst tilpas i hendes hjemby, som voksede fra et indbyggertal på 3200 til ca. 5000 i hendes levetid. Et af de ikoniske motiver fra Assens er Strandmølledammen, hvorfra man hentede vand til roerensning på fabrikken overfor. - Men Strandmølledammen ved skoven var også det helt rigtige sted at være, på alle årstider.

Strandmølledam ved vintertid, Vor Frue Kirke og Borgerskolen. P. Alstrups Kunstforlag. Sendt 15.01.1907

Strandmølledammen, Stenders forlag. Sendt 1909

Alderdom

Rie var enke i over 20 år. Men de øvrige søskende var også blevet alene, så de mødtes til kortspil og kaffe i hinandens stuer. Det foretrukne spil var Mausel. Røgen fra cigarer og cerutter hang tung i stuerne. Så støttede man da Tobaksfabrikken i Østergade. Synspunkter omkring alkohol blev der også slækket lidt på, en øl og en snaps kunne gå an til højtider. Om efteråret var der en særlig sød lugt i Assens. Det var lugten fra kampagnen på Sukkerfabrikken. Veje og stræder var mudrede af roetransport. Når vi (for jeg var feriebarnt) gik hjem fra kortspil ved midnat ned ad Østergade, var der en helt særlig stemning med gadelygter, lugt af foretagsomhed og glæden ved fællesskabet.

Et besøg hos vores tante Rie, kørte efter et fast mønster. Om eftermiddagen kaffe, wienerbrød eller kandis. Til middag blev der budt på veltillavede mørbradbøffer i flødesovs. Serveret på et smukt Art Deco spisestel, citronvand i de fine glas. Vi talte ofte om tøj og mode.

Rie boede fortsat i Ny Adelgade 6a. Men praktisk var det ikke med trapper til soveværelse og kælder. Trapperne knirkede og mange års slitage gjorde dem lige så skæve som trappen på Skovsgaard, Langeland til tyendeafdelingen.

Som 86-årig kom Rie på det kommunale alderdomshjem. Hun var ikke glad for det. Stuen blev aldrig hendes, det var for trangt med de store gamle møbler. Hun var den sidste overlevende af hele søskendeflokken.

Ved det, som vi fornemmede, blev det allersidste besøg hos Rie i påsken 1979, vinkede hun og sagde:

”Bare I må have noget kulør på livet”

Tante Rie og Marianne. Ca. 1960

7 søskende fra Assens. Marius, Rie, Jørgen, Albert, Peter, Anders og Vilhelm. Ca. 1960

Kilder: Arkiv.dk, Fotohistorie.com, Mediestream og erindringer.

Skrevet af Marianne Bundgaard. Juli, 2024.